

mende har for sin egen Erfaring til, at jeg kan bedømme, hvad der er det Duffeligste, men jeg kan sige, at en stor Deel af disse Fæstere have foretrukket Arvesæfte, fordi de vilde undgaa Capitalbetaling, og Pengerefter og anfaae det for mere beqvemt at svare en Afgift i Korn, hvis Størrelse rettede sig efter Kornpriserne. Om de have gjort en rigtig Beregning, eller ikke, skal jeg ikke kunne sige, men der har aldeles ikke vilst sig nogen Utilbøielighed til at indgaae paa Arvesæfte, og jeg troer ikke, at der paa nogen Maade er udøvet nogen som helst directe eller indirecte Tvang paa dem til at modtage Gaardene paa disse Villkaar.

Hvad angaaer Ansættelsen af Kjøbesummen i det Hele, som blev discuteret forrige Gang, skal jeg blot tillade mig, til hvad jeg dengang ansætte, at sige, at jeg nu er sikker paa, at der ikke har fundet nogen Taxation Sted, men at Ansættelsen beroer først paa et Skøn af Forvalteren paa Godsdistriktet, altsaa paa hans specielle Kundskab, og dernæst paa et Skøn af Universitetets Dæctor, der er meget øet i at bedømme slige Forhold og er knyttet til Universitetets Interesse, men som rigtignok ingen Døvelse har i at drive Alt til det Øverste, idet Universitetet i det Hele har været en lempelig Godseier og altid ved slige Overdragelser har seet paa, at den, der fik Arvesæftet, i det Hele kunde holde sig ved det. Man har paa enhver Maade søgt at undgaae Overdragelser, som man kunde see vilde føre til, at den, der modtog Stedet, maaskee om saa Nær vilde komme til at forlade det; man har altsaa søgt en Handel, som var passende for Stiftelsen, og som ikke var for trykkende for Erhververen.

Willing: Det er noget vanskeligt at tage Ordet i en Sag som denne, naar man ikke personlig kender den Gaard med Tilliggende, hvorom der er Tale; og det saa meget mere, som man af Motiverne til den foreliggende Lov seer, at Regjeringen og den tiltrædende Arvesæfter eller Kjøber ere blevne enige om Sagen. Jeg kan imidlertid ikke tilbageholde nogle Bemærkninger i Anledning af, hvad der er ytret af flere ærede Talere. Jeg har selv været Medlem af Commissioner til

at tagere saadanne offentlige Stiftelser tilhørende Fæstesteder, til Overgang til Selveien- dom; navnlig har jeg været med til at tagere Odense Graabrødbroeklosters Gods. I den derom gjældende Lov var det bestemt, at den aarlige Canon ikke maatte sættes høiere end til 4 Tdr. Byg pr. Tde. Hartkorn, og jeg troer rigtignok, at naar man sætter den høiere, vil det blive temmelig trykkende for dem, der skulle udrede den; men, som sagt, Fæstere er jo gaaet ind derpaa, og den høitærede Minister har fremhævet hans Frivillighed i dette Punkt; men Frivillighed kan forståes paa to Maader. Fæstere er, som den høitærede Minister sagde, gaaet ud fra, hvad Fæstere ogsaa ofte ere nødt til at gaae ud fra, nemlig at man gjerne skal have Tag over Hovedet. Jeg kunde derfor ogsaa med den ærede første Taler (Hasle) have ønsket, at den aarlige Canon havde været noget lavere, eller snarere, at Gaarden var gaaet over til fri Selv-Eiendom istedetfor til Arvesæfte. Under Sagens forrige Behandling fremkom rigtignok en Anskuelse i ganske modsat Retning, nemlig at Gaarden skulde være for lavt taxeret. Denne Udtalelse fremkom fra den ærede 4de Landssthingsmand for 6te Kreds (Strøm), som jeg beklager ikke er tilstede idag, da jeg ellers kunde have Øst til at fremkomme med nogle Mødbemærkninger i den Retning. Jeg skal nu blot bemærke, at det fremgaaer tydeligt og klart af Motiverne, at denne Gaard for nogle Aar siden — det siges ikke bestemt, naar — blev af den nedsatte Commission taxeret til 5,194 Rd. 80 β., medens den nu er taxeret til 11,000 Rd., saa at jeg dog troer, at man, uanset, at der er hengaaet nogle Aar siden den forrige Taxation, i den Henseende maa komme til den modsatte Anskuelse af den, der blev udtalt af den ærede Landssthingsmand. Jeg antager, at 11,000 Rd. er en rimelig og meget for høi Betaling, saa at Universitetet i den Henseende ikke kan være brøstholden. Jeg skal ikke udtale mig videre derom, men maaskee jeg til 3die Behandling kan samle nogle flere Medlemmer til i Forening med mig at stille et Forslag i den Retning, hvis den høitærede Minister ikke skulde være derimod.